

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING

bpost
PB-PP1
BELGIËM - BELGIQUE

AFCIETKANTOOR BRUSSEL X | JAARGANG 80 | P806000 | 05 | ANTWERPEN | 14 · 03 · 2024 | MAANDELIJKE UITGAVE | VOLGEND NR 11.04.2024

Flexibele verloning

als je niet ziek wordt

Duurzame mobiliteit

tenzij je je werk verliest

Geen extra kosten

voor je werkgever...

Wat heb je te (ver)leasen?

Fietslease onder de loep

Kind van extreemrechts ontmoet dochter van de dekolonisatie

Buitenspelen tegen bijziendheid

Uit ervaring: de notarisbediende

Antwerpen Laat vrijwilligers vrijwilligers zijn

'Ik zoek het even op'

– Foto ID / Rhode Van Elsen

De gezondheidsongelijkheid in ons land is groot. We zien vandaag dat de gezondheidskloof vergroot wordt door een relatief nieuwe kloof: de digitale kloof.

'Ik zoek het even op': een automatisme om snel om het even welke vraag te beantwoorden. Ook over je gezondheid, toch? Kan ik morgen nog terecht bij de huisarts? Is er een goeie dermatoloog in de buurt? Kan ik dat verdachte huidvlekje misschien zelf al scannen met een app? Vergis je niet: 46 procent van de Belgen is digitaal kwetsbaar. Voor hen is dat snel even online opzoeken niet de eerste logische stap.

De Community Health Workers van de ziekenfondsen, die actief zijn in kwetsbare stadsbuurten om mensen de weg te wijzen in de gezondheidszorg, maken zich grote zorgen over de digitaliseringsgolf. Een simpel fenomeen als een telefonisch keuzemenu kan een torenhoge drempel zijn. En dan zwijgen we nog over verrichtingen waar je een kaartlezer voor nodig hebt, of een itsme-account. Community Health Workers stoten op mensen die simpelweg denken dat zij geen recht hebben op die zorgverlening waarvoor je digitaal een afspraak moet maken. Dat mag nooit de bedoeling zijn.

Daarom is de nieuwe bereikbaarheidsvisie van CM ook heel duidelijk een en-enverhaal: digitaal voor wie digitaal mee kan, maar absoluut ook fysiek en heel nabij voor de meest kwetsbaren, tot en met huisbezoeken voor wie geen alternatief heeft. ■

Luc Van Gorp,
Voorzitter CM

(Opnieuw) aan het werk

Inkomensval voor mensen met een arbeidsbeperking weggewerkt

De angst om een inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) te verliezen, schrikt langdurig werkloze mensen met een arbeidshandicap vaak af om deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Twintiger Janne, die autisme heeft en slechtziend is, getuigt in een video op visie.net over hoe ze het risico om een job niet aan te kunnen moest afwegen tegen het risico om inkomensverlies te lijden.

De federale regering heeft het nu eenvoudiger gemaakt om een IVT te combineren met een inkomen uit arbeid, voor wie ten minste twee jaar niet aan het werk was. Wie in dat geval aan de

slag gaat, kan twee jaar lang een hogere vrijstelling verkrijgen op de arbeidsinkomsten bij de berekening van de IVT.

Zo probeert de regering mensen over de drempel te helpen om werk te zoeken. 'Mensen met een handicap hebben een hoger risico op armoede en sociale uitsluiting', klinkt het bij de FOD Sociale Zekerheid. Tot voor kort verlaagde de IVT automatisch van mensen die hun inkomen met 20 procent zagen toemen tegenover het jaar ervoor. ■

~ Bekijk de video op [visie.net](https://www.visie.net)

Armoede

'Vlaanderen, zet in op sociaal wonen'

In Vlaanderen leven zo'n 520.000 mensen in armoede, 7,8 procent van de bevolking. Dat blijkt uit de 17de Armoedebarmeter, die Decenniumdoelen – het platform van armoede- en sociale organisaties, vakbonden en ziekenfondsen – elk jaar uitbrengt. Terwijl in België het armoederisico daalde, van 13,2 procent in 2022 naar 12,3 procent in 2023, stagneert het Vlaamse armoedecijfer voor het derde jaar op rij.

'De federale maatregelen wérken', zegt Anne Van Lancker, voorzitter van Decenniumdoelen. 'Denk aan het uitgebreide sociale energietarief tijdens de energiecrisis. Of aan de hogere

minimumuitkeringen, pensioenen en het hogere minimumloon.'

Maar als Vlaanderen de armoede wil terugdringen, is het woonbeleid cruciaal, aldus Van Lancker. 'Liefst 176.000 mensen staan op een wachtlijst voor een sociale woning. Ze huren nu op de private markt, terwijl ze daarvoor onvoldoende middelen hebben. Als de Vlaamse regering meer sociale woningen bouwt, valt voor hen een enorme last van de schouders. Vlaams minister van Wonen Matthias Diependaele (N-VA) vindt het geen doelstelling om meer sociale woningen te bouwen. Dat is absoluut niet onze visie.' ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel – e-mail: info@visieredactie.be – Lezersbrieven lezers@visieredactie.be – Abonnementen www.visie.net/contact – Verantwoordelijke uitgever Liesbeth De Winter – Redactie Simon Bellens, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lies Van der Auwera, Djoeren Ariën, Darius Cortez Cazas, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Roomi Theeboom, David Vanbellinghen, Sim Geerts, Sofie Buysse, Martine Creve – Hoofdredactie An-Sofie Bessemans, Wim Troch – Vormgeving Gevaert Graphics – Druk Goldset Printing Partners – Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten – De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten –

© EMY ELLEBOOG

Wie wint er echt bij de fietslease?

De leasefiets boomt. Steeds meer mensen kiezen ervoor om een deel van hun loon om te zetten in een tweewieler. Minder bekend zijn de vele valstrikken in de leasecontracten, met een golf aan klachten tot gevolg. 'De miserie begint bij een ernstige ziekte of een arbeidsongeval.'

– Tekst Nils De Neubourg

De leasefiets heeft ondertussen zelfs het profpeloton veroverd. Toch als sponsor van Visma-Lease a Bike, het team van Wout van Aert. Maar niet alleen in de koers gaat het de fietslease voor de wind. Volgens HR-dienstverlener Acerta huurt een recordaantal werknemers een fiets via het werk met de mogelijkheid om die op het eind van het contract over te kopen.

'Dat leasebedrijven als sponsor opduiken in het profwielrennen bewijst dat er veel geld omgaat in de sector', zegt Fabienne Vijverman van ACV Bouw – industrie & Energie (ACVBIE).

De laatste cijfers van Acerta tonen hoe in slechts een jaar het aantal leasefietsen weer met een kwart vermeerderde. KBC autolease – met ook fietslease in het

aanbod – spreekt als pionier en marktleider in het laatste jaarverslag zelf over een 'stevige aangroei van 57 procent in het aantal.' Navraag bij de lease-afdeling van de bank leert dat ondertussen zo meer dan 31.000 mensen een fiets leaset via KBC.

Helpt van de winst weg

Maar als expert bij de vormingsdienst ACVBIE ziet Vijverman regelmatig hoe de zo aantrekkelijke leasefiets soms in een nachtmerrie verandert. 'Niet de werknemers maar wel de leasemaatschappijen zijn de grote winnaars van de fietslease.' Die mening zijn ook de verschillende fietswinkels die Visie sprak toegedaan. 'We dragen de ongeveer helft van onze winst af aan die leasebedrijven, zonder dat die er veel voor doen', klinkt het. Zelfs op reparaties en onderhoud achteraf vragen verschillende bedrijven hun deel van de winst op.

Ook in andere vakbondscentrales zien ze een opvallende stijging van het aantal vragen en klachten over de leasefietsen: extreem hoge afkoopsommen, wurgcontracten of zelfs gevallen waarbij werknemers niet van werk kunnen veranderen omdat ze het resterende bedrag van het contract onmogelijk in een keer kunnen betalen.

© STEFAAN VAN HUL

Ronny Vincke (2e van links) en de ACV-militanten van Magnetrol in Zele

Geen boete meer voor de leasefiets als je ziek wordt

'We konden al langer een fiets leasen via het werk, maar onlangs hebben we samen met de personeelsdienst de voorwaarden grondig herbekeken. Zo blijft bijvoorbeeld het leasecontract doorlopen als je lange tijd ziek bent. Je moet dus geen verbrekingsboete betalen. Je betaalt trouwens voor die periode het leasebedrag pas terug als je weer aan het werk kan.'

Kurt De Groot

2.500 euro boete betaald, en geen fiets meer

'In ons bedrijf werd 117 man heel plots op straat gezet.' Boven op de klap van de onverwachte sluiting van plastic-foliefabriek Innovia Films in Merelbeke was het voor Kurt De Groot een tijd bang afwachten of hij aan zijn leasefiets ook nog een financiële kater ging overhouden door het ontslag. 'Door mijn lager loon en hoge anciënniteit werd ik bijna enkele duizenden euro's bruto ontslagvergoeding ontzegd.' Gelukkig kon Kurt nog voor zijn ontslag het leasecontract stopzetten, waardoor hij wel de ontslagvergoeding kreeg waar hij recht op had.

'Maar je blijft wel zitten met de kosten van dat leasecontract.' Bij ontslag – zelfs al sluit het hele bedrijf – krijgt de werknemer soms de keuze tussen het overkopen van de leasefiets aan een oninteressante prijs of het betalen van een boete. 'Maar in dat laatste geval blijf je achter met lege handen, ondanks de serieuze boete. Ik koos er uiteindelijk voor om mijn fiets over te kopen. Een collega die nog net voor het ontslag intekende op het leasecontract, kon de hoge afkoopsom voor zijn speedpedelec niet in een keer op tafel leggen. Hij kon niet anders dan 2.500 euro boete betalen en bleef met lege handen achter.'

'Dat gaat dan alleen nog maar over de gevaren met het leasecontract zelf', zegt juridisch expert van het ACV Piet Van den Bergh. 'Maar door een fietslease met het brutoloon te betalen, leidt dat vaak ook tot een kleinere eindejaarspremie, een lager loon bij overuren of een lagere uitkering bij ziekte of moederschaprust.'

1 op de 6 voortijdig gestopt

'Het gaat goed, zolang het goed gaat', vat Vijverman de situatie samen. 'Maar de miserie begint bijvoorbeeld bij een ernstige ziekte of een arbeidsongeval. Voor sommigen is het zelfs niet mogelijk om zorgkrediet op te nemen voor een familielid met kanker omdat het brutoloon te hard zou dalen om het leasebedrag te blijven betalen.' Marktleider KBC geeft aan dat met 16 procent een op de zes fietsleasecontracten voortijdig wordt stopgezet, met alle daaraan verbonden kosten.

Het grote probleem is het gebrek aan duidelijke regels, zeggen verschillende bronnen binnen het ACV. 'De fietslease is sowieso een systeem waarbij je je eigen sociale rechten afbreekt, maar daarnaast ontbreken duidelijke spelregels voor de leasebedrijven. Voor hen is het momenteel het Wilde Westen', zegt Vijverman. 'Er zijn zeer uiteenlopende leasecontracten, vaak met onredelijke schadevergoedingen.'

Het viel me op tijdens de Internationale Vrouwendag op 8 maart en de Week van de vrijwilliger die zich op hetzelfde moment afspeelde: onze samenleving heeft een groot probleem met onbetaald werk. Het is cruciaal, maar het wordt o zo weinig gewaardeerd.

– Ann Vermorgen, Voorzitter ACV

Onbetaald werk, onzichtbaar werk

Vrouwen zetten zich hun hele leven in, zowel betaald via hun werk als onbetaald door de talloze huishoudelijke en gezinstaken die, zelfs in 2024, nog grotendeels op hun schouders rusten.

Vrouwen spenderen in België gemiddeld 9,5 uur per week meer aan die onbetaalde huishoudelijke taken en zorg dan mannen. Een maaltijd op tafel toveren, een luisterend oor bieden aan een vriendin, mantelzorg verrichten voor een naaste, als vrijwilliger activiteiten organiseren in je buurt, kinderen aankleden en naar school brengen ... lijken doodgewone dagelijkse activiteiten, maar niks is minder waar. Ze betalen voor die inzet een hoge prijs: vrouwen werken vaker deeltijds en hebben dus minder inkomen en later een lager pensioen. De combinatie leidt tot meer stress en meer langdurige ziekte. Promotiekansen zijn kleiner.

Maar liefst 60 procent van alle arbeid in België is onbetaald, en daarmee is het een van de grootste sectoren van onze economie. Ook vrijwilligers spelen in die onbetaalde inzet een cruciale rol. Zonder vrijwilligers geen *delegee* op het werk, geen chiro, geen voetbalclub, geen mantelzorg ... U moet zich maar eens proberen in te beelden dat alle taken die nu onbetaald worden uitgevoerd niet zouden gebeuren. Onbetaalde inzet vormt de onzichtbare motor die de samenleving aandrijft. Zonder die essentiële arbeid valt alles stil. Toch ontleen je geen status, macht

of inkomen aan onbetaald werk, in het beste geval haal je er zelf voldoening uit. Onbetaald werk is onzichtbaar. Zelfs als dat onbetaald werk zichtbaar gemaakt wordt, krijgt het nog zeer weinig respect. Het beste bewijs daarvan is de dienstensector. Poetshulpen doen cruciaal werk, ze zorgen ervoor dat andere mensen kunnen gaan werken. En toch krijgen ze daarvoor bitter weinig waardering: ze verdienen een zeer laag loon voor hun zware werk en hun werkgevers vinden het blijkbaar normaal dat ze eenzijdig de eindejaarspremie en syndicale premie van poetshulpen kunnen afschaffen.

Het is tijd om al dat onzichtbaar werk zichtbaar te maken. Om het te waarderen op zijn werkelijke, onschatbare waarde. ■

1.

BOEK

Dag pandemie

Bij het begin van de coronapandemie sterven in een rusthuis in Kapelle-op-den-Bos op een maand tijd 24 bewoners. Om dat een plaats te geven, schreef Leen Smits, huisarts in het rusthuis, verschillende brieven. Aan bewoners, collega's en andere mensen. Die brieven – over leven, dood, dankbaarheid en zingeving – zijn nu gebundeld in *Dag pandemie – Brieven van een huisarts*.

2.

EXPO

Vrouwen in het verzet

In de Brusselse Begijnhofkerk kun je tot 30 april de gratis expo *Verzetsvrouwen in de Russische gevangenis* bezoeken. De tentoonstelling zet vijftien vrouwen in de kijker die in verschillende Russische gevangissen worden vastgehouden. Sommigen zijn ondertussen bekend, zoals Aleksandra Skochilenko, de kunstenaar die prijskaartjes in winkels in Sint-Petersburg verving door anti-oorlogsboodschappen. Anderen kregen tot nu nauwelijks aandacht.

~ paxchristi.be/expo-verzet

Breintrein

	6	2						7
								2
		4			8			5
				8				1
9			5	7	4			
	8		4	6				
	4		7			2		
	9							3
3	7	1			5		8	9

DUURZAAM LEVEN

Studenten op zoek naar duurzame oplossingen

Tijdens een Student Hackathon in Hasselt georganiseerd door beweging.net gingen studenten van verschillende hogere onderwijsinstellingen op zoek naar oplossingen om duurzaam consumeren voor iedereen toegankelijk te maken.

Met inspiratie van enkele sprekers bedachten de studenten zelf initiatieven voor voeding, kledij en technologie. Een expertenjury kende een budget toe aan twee projecten: Repair

cafés voor het herstellen van kledij en een 'superboerenmarkt' voor lokale producten en producenten.

Daarnaast waren er ook voorstellen rond het opvangen en gebruiken van de warmte die datacenters afgeven en een app om je ecologische voetafdruk in kaart te brengen. De jongeren krijgen de kans om hun idee te herhalen in een gesprek met bedrijven en organisaties voor een mogelijke samenwerking. ■

ONDERWIJS

Kwart scholen snoeit in schoolzwemmen

Steeds meer scholen moeten zwemlessen schrappen. Dat blijkt uit onderzoek van de Hogeschool UCLL. Van bijna 500 ondervraagde scholen snoeide 28 procent het afgelopen jaar in het aantal uur zwemles.

Onderzoeker Tine Sleurs: 'Schoolzwemmen blijft noodzakelijk om alle kinderen te leren overleven in het water. Door de sterk gestegen kosten vallen zowel vervoer als de inkooprijds steeds moeilijker in te passen binnen de maximumfactuur voor het lager onderwijs. De prijs voor het vervoer naar het zwembad is sterk gestegen. Gemeentelijke zwembaden doen vaak nog een inspanning met goedkopere tarieven voor scholen, maar in heel

wat private baden zijn de toegangsprijzen sterk gestegen.' Doordat steeds meer zwembaden in Vlaanderen de deuren sluiten wordt de afstand tussen de school en het zwembad bovendien steeds groter.

Vlaams parlementslid Brecht Warnez (CD&V) pleit voor een fonds voor gemeentelijke zwembaden. 'Aangezien voornamelijk de hoge uitbatingskosten aan de basis liggen van het sluiten van zwembaden, moeten die kosten deels worden gedragen door een voldoende grote basisfinanciering vanuit Vlaanderen'. Daarnaast moeten volgens hem gemeenten ook gerichte subsidies krijgen voor kleine energie-investeringen en onderhoudswerken. ■

Ik merk dat politici op sociale media vooral catchy proberen te zijn. Veel diepgang zie ik niet. Dat is waarom zo veel jongeren politiek nog onbeslist zijn.'

~ ANNA ROOS

de nieuwe voorzitter van de Vlaamse jeugdraad spoort in *De Morgen* de partijvoorzitters aan om de 500.000 jongeren die voor het eerst moeten gaan stemmen duidelijker te informeren over hun standpunten, en werk te maken van een programma op maat van jongeren.

ENQUÊTE TIJDELIJKE WERKLOOSHEID

Deel je ervaring met tijdelijke werkloosheid

Tijdelijke werkloosheid wordt al jaren gebruikt om bedrijven door moeilijke periodes te loodsen, zonder daarbij aan banen te raken. Economisch gezien is het dus een belangrijk instrument, maar welke impact tijdelijke werkloosheid op de getroffen werknemers heeft, is niet geweten.

ooit tijdelijk werkloos geweest of werden je collega's op tijdelijke werkloosheid gezet terwijl jij wel moest doorwerken? Vul dan de enquête in. Het invullen is anoniem en duurt ongeveer 15 minuten. ■

~ bit.ly/KULeuvenvragenlijst

Een nieuwe studie van de KU Leuven wil in kaart brengen hoe tijdelijke werkloosheid beleefd wordt. Ben je zelf

HET CIJFER

176.026

Zoveel gezinnen staan op dit moment volgens VRT-onderzoeksprogramma Pano op de wachtlijst voor een sociale woning. Officieel bedraagt de gemiddelde wachttijd vier jaar, maar volgens Pano loopt die vaak nog veel verder op.

samen op stap

Geniet voluit van je lente. Met een scooter kom je verder dan je denkt. Een uitstapje met vrienden, een dagtocht, even naar de winkel of een picknick in het park ... ook als je minder goed ter been bent blijf je mobiel en zelfstandig. Bekijk ons aanbod en laat je adviseren door onze mobiliteitsverstrekkers.

Maak je afspraak voor advies op maat via www.goed.be/afpraak of 03 205 69 24.

Ontdek onze promoties www.goed.be/scooters

goed thuiszorgwinkel

samen met

Kind van extreemrechts ontmoet dochter van de dekolonisatie

Nadia Nsayi en Tanné Bogaerts komen niet uit dezelfde hoek. Nsayi emigreerde als vijfjarige uit Congo, Bogaerts groeide op in een extreemrechts gezin. Maar hun levenswandel leidde wel tot eenzelfde overtuiging: het geloof in de kracht van dialoog. Ze ontmoeten elkaar voor het eerst, in het AfricaMuseum in Tervuren.

→ Tekst **Simon Bellens** → Foto's **Sophie Nuytten**

Als jonge tiener stond Tanné Bogaerts op het verkiezingsdrukwerk van Vlaams Belang. 'Dit is ons land! Blijf eraf!' las de slogan naast haar gezicht. Niet haar mening, ook toen niet. Maar haar moeder was medewerker van Filip Dewinter en zetelde onder meer in de Antwerpse gemeenteraad.

'Ik heb lang over mijn achtergrond gezweven', zegt ze. 'Omdat ik bang was. Beschaamd. Maar ik besloot erover te schrijven omdat je, ondanks alle analyses, weinig mensen hoort die weten hoe het er binnen de partij aan toe gaat.'

Voor Nadia Nsayi was de eerste kennismaking met het toenmalige, en in 2004 voor racisme veroordeelde Vlaams Blok een vrouw die vaak langskwam bij het Vlaamse gezin in Landen waar ze opgroeide. 'Ze had een zoon die bij de partij was. Ik had het gevoel dat ze tegen vreemdelingen was, en voelde me dus aangesproken. Ook al was ik nauwelijks een tiener. Dat was ongemakkelijk. Tegelijk had ik een goede relatie met haar.'

BOGAERTS → 'Een vriendin met Marokkaanse roots zei me dat ze het zich nog goed kon herinneren toen ze die Vlaams Belang-folders in de bus kreeg. Als kind joeg het haar schrik aan, die 'boze mensen die haar en haar familie weg wilden'. Toen ik dat hoorde, was ik daar echt niet goed van.'

Was jij je ervan bewust dat je zo'n angst kon opwekken bij anderen?

BOGAERTS → 'Als je jong bent, sta je daar niet bij stil. Mijn moeder heeft ooit in de gemeenteraad jongeren met een migratieachtergrond vergeleken met ratten uit riolen. Een racistische uitspraak, maar ik dacht dat de hetze die erop volgde, normaal was. Hoe ouder ik werd, hoe moeilijker ik het kreeg met dat wereldbeeld. Moest ik echt zoveel angst hebben

van de wereld? Ik had een vriendinnetje uit Bangladesh, maar thuis hoorde ik dat je mensen uit andere culturen moest wantrouwen. Ik was niet gemaakt om zo vol angst te zitten.'

NSAYI → 'Er zijn veel angsten aan beide kanten. Ze wakkeren elkaar aan.'

Waardoor heb je uiteindelijk gebroken met dat extreme wereldbeeld?

BOGAERTS → 'Dat ging heel langzaam. Geleidelijk leerde ik de andere kant van het verhaal kennen, ook door online op zoek te gaan. Racistische denkbeelden hebben mijn wereld zo beperkt, dat ze me eigenlijk een achterstand hebben opgeleverd die ik nog altijd probeer in te halen. Mijn pleidooi is: doe jezelf dat niet aan.'

Er zijn veel angsten aan beide kanten. Ze wakkeren elkaar aan.

→ **NADIA NSAYI**

'In 2018 organiseerde de stad Mechelen op de Grote Markt een iftar (maaltijd na zonsondergang tijdens de vastenmaand ramadan in de islam, red.). Ik passeerde toevallig met de hond en kwam een vriend tegen. Voor ik het wist kreeg ik eten en muntthee aangeboden. Ik was vierentwintig en dat was mijn eerste aanraking met die cultuur. Hoe meer mensen je uitsluit, hoe minder kansen je voor jezelf openlaat.'

NSAYI → 'Deze plek, het AfricaMuseum, heeft sterk bijgedragen aan racistische stereotypes, zeker over zwarte mensen. Ze maken nog steeds dat mensen met een niet-Europese afkomst het vandaag moeilijker hebben op de arbeidsmarkt of om een appartement te huren. En het kost veel volharding om die denkbeelden te ontmantelen.'

BIO

TANNÉ BOGAERTS (1993)

schreef in *Kind van extreemrechts* hoe het was om op te groeien in een Vlaams Blok-gezin, en hoe ze zich losrukte uit het extreemrechtse mensen wereldbeeld. Vandaag werkt ze voor burgerparticipatieplatform G1000.

NADIA NSAYI (1984)

is cultureel programmator in het AfricaMuseum, en schreef *Dochter van de dekolonisatie* over haar levensweg van Congo naar België, het land van haar grootvader Arthur Clerebaut, die na de Eerste Wereldoorlog als koloniaal naar Belgisch-Congo was gegaan.

>> BOGAERTS → 'Ik ben zelf opgegroeid met zulke clichés, dat je uit de vorm van het hoofd kunt afleiden dat mensen met een zwarte huidskleur trager geëvolueerd zouden zijn.'

NSAYI → 'Dat verhaal is hier begonnen, in 1897. Koning Leopold II haalde meer dan tweehonderd Congolezen naar België, hun hoofden werden gemeten, en ze werden als dieren tentoongesteld in het park van Tervuren. Dat lokte meer dan een miljoen bezoekers. Kun je je dat voorstellen?'

'Nu, vooroordelen en stereotypes heb je overal. Maar een groot en hardnekkig probleem in het Westen blijft de idee van 'witte superioriteit', ontstaan in de koloniale periode. Gwendolyn Rutten (Open VLD) zei ooit dat onze samenleving superieur is aan andere. Op basis

waarvan zegt zij zo iets? Je kunt wel zeggen dat pakweg de wegen ergens beter zijn, maar dat je beschaafder bent?'

Vlaams Belang zou in de laatste peiling ruim 27 procent van de stemmen halen, en de grootste partij in Vlaanderen worden.

NSAYI → 'Maatschappelijk kun je niet anders dan zo'n grote groep kiezers proberen te begrijpen. Er is bovendien een groot verschil tussen politici zoals Tom Van Grieken (Vlaams Belang-voorzitter, red.) en de onvrede van gewone kiezers. Die gaat over een gebrek aan vertrouwen in het politieke systeem, over de arrogantie van politici. Daar erger ik me net zo goed aan. (gedreven) Vlaams Belang verspreidt veel leugens over migratie, maar het is wel aan de andere partijen om die te doorprikken.'

Nationale betoging tegen racisme: 24 maart

STA OP TEGEN RACISME

Naar aanleiding van de Internationale Dag tegen Racisme (21 maart) gaat op zondag 24 maart de nationale betoging tegen racisme door de straten van Brussel. Een initiatief van het platform 'Sta op tegen racisme', waarin het ACV en 169 andere organisaties verenigd zijn. De betoging start vanaf 12 uur aan station Brussel-Centraal.

BOGAERTS → 'Ik vind het belangrijk om te vertellen dat je nog steeds het gesprek kúnt aangaan met iemand met een extreem wereldbeeld. We hoeven het niet eens te zijn met elkaar, maar we hoeven elkaar ook niet helemaal te laten vallen. Iedereen is opgegroeid met z'n eigen denkkaders. Wederzijds begrip, met elkaar in gesprek gaan ... dat klinkt melig, maar het is zo belangrijk om je eigen ideeën af en toe in twijfel te trekken.'

NSAYI → 'Toen ik in 2003 voor het eerst ging stemmen, behaalde het Vlaams Blok een monsterscore. Daar schrok ik van. Maar het was minder dan hoe ze er vandaag voor staan in de peilingen. Voor het eerst voel ik angst voor wat er na de verkiezingen zal gebeuren. Ik zie me niet wonen in een Vlaanderen waar Vlaams Belang aan de macht is.'

'Meer nog dan het beleid dat ze zullen voeren, ben ik bang voor de sfeer die zal ontstaan. Als Vlaams Belang de verkiezingen wint, zullen sommige kiezers het gevoel krijgen dat zij het nu voor het zeggen hebben. Dat is een vijandige wereld. Niet alleen voor mensen met een migratieachtergrond. Ook de rechten van vrouwen en de LGBTQI+-gemeenschap staan onder druk.'

Deel jij die angst, Tanné?

BOGAERTS → 'Soms zeggen mensen: *Laat ze maar eens meeregeren. Dan zullen de maskers wel afvallen.* Dat is gemakkelijk gezegd als je zelf niet de directe gevolgen moet dragen. Beeld je maar eens in dat Tom Van Grieken, die vindt dat Europa 'dominant wit' moet blijven, minister wordt. Dat voelen mensen met een migratieachtergrond. Vlaams Belang wil een vorm van apartheid door mensen met een migratieachtergrond anders te behandelen. In één legislatuur kun je veel kapotmaken, ook in de harten en geesten van mensen.'

'Ik hou mijn hart vast. Ik heb mijn hele jeugd geprobeerd om zo ver mogelijk weg te lopen van dat extreme gedachtengoed, en ineens komt het met volle kracht terug.' ■

NIET WAAR Vroeger werkten we harder

Een dag geen verkiezingsballonnetje gelost, is een dag niet geleefd. Dat moeten ze bij Open VLD gedacht hebben toen ze op de proppen kwamen met het idee om de bovengrens voor de werkweek naar 48 uur te brengen. Terug naar de tijd van Daens, trokken tegenstanders van leer. Of weten we tegenwoordig niet meer wat werken is?

'Over die grens van het aantal werkuren valt politiek makkelijk te debatteren, maar dat zegt niet alles over hoe zwaar we gebukt gaan onder het werk', zegt Maarten Hermans. Als ACV-expert welzijn op het werk komt hij op basis van onderzoeken en cijfers tot een opmerkelijk besluit: ons werk is in de laatste vijftienvintig jaar steeds intensiever geworden. Al in 2014 stelden wetenschappers dat in de meeste Europese landen de werkdruk was toegenomen sinds 1995. België viel in de analyse negatief op door de relatief grote impact die de werkdruk op onze voldoening van het werk heeft.

'Dat kan het gevolg zijn van een toegenomen tempo van een lopende band, maar net zo goed een baas die ieder moment digitaal meekijkt en je aanstuurt', geeft Hermans enkele concrete verklaringen. 'Maar eigenlijk is het vooral een samenspel van drie

factoren die verklaren waarom onze baan al decennia sluipend intensiever wordt: hoe ons werk georganiseerd is, de machtsverhoudingen tussen wie werkt en wie aanstuurt en technologische veranderingen.' Veranderingen in die factoren leiden tot wat wetenschappers toenemende *werkintensificatie* noemen.

Van die drie factoren kunnen we ons bij de technologische veranderingen allicht het best voorstellen wat dat in de praktijk betekent. Hermans: 'Sinds de jaren 90 kennen we de opkomst van computers en internet. Recenter kwamen daar digitale volgsystemen bij.' Maar Hermans waarschuwt om niet in de val te trappen om de oorzaak van een toegenomen werkdruk en *-intensificatie* volledig bij technologie te zoeken. 'Het is altijd een combinatie van factoren. Zo kennen we sinds een tijd ook nieuwe manieren om het werk te organiseren,

zoals *just-in-time production* of *lean production*. Hippe managementtermen die het werk zogenaamd efficiënter organiseren, maar toch vooral onze banen intensiever maken.'

Gaan we sinds het grote onderzoek uit 2014 misschien weer de goede kant? Niet echt, als we de cijfers van de werkbaarheidsmonitor van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen mogen geloven. In het laatste rapport over de werkdruk uit 2023 gaf 38 procent van de werknemers aan hoge werkdruk te ervaren. Dat is het slechtste resultaat sinds het begin van de metingen in 2004. Toen had 'slechts' 31 procent last van een hoge werkdruk. 'Dat toont vooral aan dat we nog steeds nood hebben aan goede afspraken en regels om de scheve machtsbalans recht te trekken met goed sociaal overleg', besluit Hermans. ■

Piet Van den Bergh, expert arbeidsrecht ACV

Hoeveel anciënniteit kan ik meenemen als ik van werk verander?

In heel wat sectoren en bedrijven bestaan er afspraken rond bepaalde voordelen die gekoppeld zijn aan je anciënniteit, denk maar aan extra vakantiedagen of een hogere loonschaal. Maar wat gebeurt er met je anciënniteit wanneer je van werk verandert?

Anciënniteit is wettelijk gezien de periode waarin je ononderbroken in dienst bent van eenzelfde onderneming. De wet beschouwt onderneming hierin redelijk breed. Werk je bijvoorbeeld voor een multinational die verschillende deelondernemingen onder zich heeft, dan wordt dat doorgaans als één werkgever aanzien. Algemeen gezien is de anciënniteit voor elke werknemer van belang voor het berekenen van de opzegtermijn van een contract. Daarnaast zijn er in heel wat sectoren en bedrijven cao's die bepaalde voordelen koppelen aan anciënniteit. Wanneer je volgens barema's betaald wordt, zijn die vaak aan je anciënniteit gekoppeld.

Daarom kan het interessant zijn om die jaren mee te nemen naar een nieuwe werkgever. Let wel op: je nieuwe werkgever is niet verplicht om je jaren anciënniteit over te nemen. Daarover onderhandel je best voordat je je nieuwe contract tekent. Laat dat ook schriftelijk opnemen in het contract. Goed om te weten is dat je de jaren meegenomen anciënniteit ook kan laten meetellen voor je opzegtermijn in het geval dat je werkgever je ontslaat. Zou je ooit zelf weggaan, hebben die geen invloed. ■

Mens tot de laatste snik

‘Ik ben toch niet meer van enig nut.’ Die uitspraak van een vrouw met dementie in de film ‘Human Forever’ legt de vinger op de wonde. Hoe gaan we om met een van de grote ziekten van deze tijd?

– Tekst Lies Van der Auwera

Een op de vijf mensen krijgt ooit een vorm van dementie. Vandaag leven wereldwijd al 55 miljoen mensen met dementie. In 2030 zullen dat er 78 miljoen zijn. Dat schrikbarende cijfer dropt de film ‘Human Forever’ al na amper een minuut bij de kijker.

De documentaire vertelt het verhaal van de 24-jarige Teun Toebes, een verpleegkundige die drie jaar lang op de gesloten afdeling van een woonzorgcentrum leeft. Wat hem opviel, was een sterke focus op veiligheid, ten koste van menselijkheid.

In elf landen en op vier continenten zoekt hij hoe er met dementie wordt omgegaan. Van Zuid-Korea, waar

dementie voorkomen en opsporen tot staatsprioriteit is uitgeroepen, tot Zuid-Afrika, waar woonzorgcentra niet bestaan.

Verandering of niet?

CM-voorzitter Luc Van Gorp pleit voor ‘menselijkheid en menselijke nabijheid’. CM ijvert voor kleinschaligere en toegankelijke ouderenzorg, waarbij de ‘bewoner aan het roer’ staat en de regie over het eigen leven behoudt.

‘Er is al een weg afgelegd’, benadrukt Jurn Verschraegen, directeur van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. ‘Al is er nog veel werk aan de winkel.’ Een pijnlijke anekdote illustreert dat. ‘In 2023 gingen we op bezoek in een woonzorgcentrum in Groot-Brittannië, bekend om zijn dementie-expertise’, vertelt Verschraegen. ‘Het viel me op dat de kamers van de bewoners geblindeerd waren. Wat bleek? De bewoners van de villawijk aan de overkant wilden niet geconfronteerd worden met huilende of voor zich uit sturende bewoners voor het raam.’

Ik merk dat mensen de grenzen van thuiszorg continu verleggen. Dat is mooi om te zien.

– LIES SWERTS

Thuiszorg bij dementie

De documentaire draaide Toebes vooral in woonzorgcentra. De grootste groep van mensen met dementie, zo’n 70 procent, leeft echter thuis. Veel zorg komt terecht op de schouders van naasten zonder professionele opleiding, weet Lies Swerts, expert dementie bij CM. ‘Onze dienst spoort mensen met dementie in een vroeg stadium op. Gebruik je geheugenmedicatie, dan krijg je allicht een telefoontje. Hoe gaat het met u?, is mijn openingsvraag. Voor sommigen valt het leven stil na de diagnose, anderen gaan meteen op zoek naar perspectieven. We bekijken welke omkadering er kan zijn en wat de noden en de grenzen van een mantelzorg zijn.’

Alleen als mantelzorg

Maria* (77) neemt de mantelzorg voor haar man met alzheimer op zich. Bij de diagnose vielen voor Maria puzzelstukjes op hun plaats. ‘Ik had al het gevoel dat er iets niet pluis was, maar aan dementie had ik nooit gedacht. Drie jaar later is mijn man fysiek nog fit, maar zijn logisch denken en geheugen gaan sterk achteruit.’

Maria en haar man hebben geen kinderen. ‘De zorg voor mijn man valt me soms zwaar. Hem aankleden of

wassen moet ik niet doen, maar ik moet wel op mijn eentje ons leven aansturen. En dat vraagt veel. Mijn man zelf leeft zoals het komt. Ik kan de mentale last vaak niet voldoende ventileren.’

Herkenbaar, aldus Swerts. ‘Zo lang mogelijk thuisblijven is het uitgangspunt, maar mantelzorgers hebben nood aan omkadering. Ik vraag altijd waar de de grens aan de thuiszorg ligt, bijvoorbeeld bij nachtelijk dwalen of incontinentie. Maar ik merk in de praktijk dat mensen die grenzen continu verleggen als het zover komt. Dat is ook mooi om te zien.’

Sluit ze (niet) op!

En wat met de veiligheid? Die discussie speelt ook in thuiszorg, vertelt Swerts. ‘Kinderen wilden hun ouders soms binnenhouden. Op zo’n moment ga ik met de familie rond de tafel zitten: Wat is belangrijk voor de persoon met dementie? Is de kans dat er iets fout loopt evenredig aan de angst ervoor? Dat gesprek voeren is belangrijk.’

Ook de samenleving heeft hier een opdracht, vult Jurn Verschraegen aan. ‘Zie je iemand in pyjama buiten bij twee graden onder nul, spreek die persoon dan aan. Dan hebben we die sloten misschien niet nodig.’ ■

* Maria is een schuilnaam.

WARRE BORGMANS SPEELT ZIJN EIGEN VADER DEMENTIE IN THEATERVOORSTELLING

‘Elke familie die dit meemaakt moet zelf een gebruiksaanwijzing uitvinden’

‘Mijn vader kreeg de diagnose dementie toen hij 75 was. Zijn poetsvrouw wees ons op vreemde zaken in het huishouden, zo liet hij het gasvuur openstaan. Gedurende acht jaar zagen we hem steeds verder wegglijden in verwardheid en verdriet. De verhuizing naar een woonzorgcentrum viel hem zwaar, maar na enige tijd sloot hij vriendschap met twee bondgenoten. Het leken wel de drie musketiers.’

‘In de voorstelling *Lortchersyndroom* van mijn neef Dimitri Leue kruip ik in de huid van mijn vader. Op die manier het hele ziekteproces nog eens te doorvoelen, is voor mij heel emotioneel. Elke familie die dit meemaakt moet als het ware een gebruiksaanwijzing uitvinden voor de verwarrende en soms ontwrichtende situaties waarin je terecht komt.’ ■

FEDERAAL MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN ANNELIES VERLINDEN (CD&V) ZAG HAAR VADER MET DEMENTIE AFTAKELN

‘Mantelzorgers hebben meer omkadering nodig’

‘Mijn vader was op korte tijd fel vermagerd. De diagnose dementie verklaarde achteraf een aantal vreemde zaken. Zo had hij de kerst voordien opvallend meer moeite met koken.’

‘De eerste periode nam mijn moeder de zorg thuis op zich. Dat werd op een bepaald moment te zwaar, vooral toen mijn vader zijn grip op tijd en ruimte verloor. Om een dierbare zo te zien aftakelen, is uitermate pijnlijk voor de hele omgeving. Ik krijg tranen in de ogen als ik aan die periode terugdenk. Toch waren er nog mooie momenten. Op 64-jarige leeftijd is mijn vader overleden.’

‘Mantelzorgers hebben meer omkadering nodig. We zeggen wel eens dat er een hele gemeenschap nodig is om een kind op te voeden. Maar datzelfde geldt om voor ouderen te zorgen.’ ■

Buitenspelen tegen bijziendheid

Steeds meer kinderen hebben een bril nodig omdat ze niet meer goed in de verte kunnen zien. Dat komt omdat ze minder buiten spelen en meer activiteiten op korte afstand tot de ogen uitvoeren, zoals studeren en lezen. 'Vooral een smartphone en tablet die op een afstand van minder dan 30 centimeter tot de ogen gebruikt worden', zouden de sterke stijging verklaren, zegt Barbara Janssens van een werkgroep van Belgische kinderoogartsen.

'Nederland stelde recent een richtlijn op voor een gsm-verbod in de klas en Frankrijk heeft sinds enkele jaren een gsm-verbod op scholen ingevoerd. Dat zou een efficiënte preventieve maatregel kunnen zijn. Maar ook de vrije tijd is belangrijk. Verminder de schermtijd en bewaar minstens 30 centimeter afstand tot schermen. Laat je ogen ook om het kwartier eens in de verte te kijken. Onderzoek wijst uit dat de beste manier om bijziendheid te vermijden voldoende daglicht is. Minimaal twee uur per dag in het daglicht vertoeven beschermt tegen het ontstaan van bijziendheid', aldus Janssens.

Foto: Wouter Van Vooren

Wie krijgt de hond?

Een bezoek aan de notaris blijft een bijzondere aangelegenheid. Want hoe vaak in een mensenleven koop je immers een huis, of regel je een erfenis, scheiding of schenking? Lucas* is als notarisbediende het eerste aanspreekpunt.

– Tekst **Djorven Ariën** – Illustratie **Peter Goes**

Allerlei mensen komen hier over de vloer, van zeer bemiddelde mensen tot wie minder heeft. Wat opvalt, is dat iedereen zich opkleedt. Er wordt nog met ontzag gekeken naar de notaris, want voor dat beroep moet je lang studeren. Het contact verloopt heel formeel en gereserveerd. Dat wordt ook in de hand gewerkt door ons taalgebruik. Onder collega's gaat het er gelukkig anders aan toe.'

Vreugde en verdriet

'Op marktdag komen mensen soms een babbeltje doen uit verveling. Ook mensen in de wachtzaal komen hun verhaal bij mij doen. Zeker bij nalatenschappen. Vaak willen mensen iemand ontvallen, maar in België kan dat niet volledig. Ze zijn dan teleurgesteld en vertellen schrijnende verhalen waardoor ik zelf vaak denk dat die wet beter zou worden aangepast. Het verwondert me hoe vaak mensen het grootste deel van hun erfenis willen besteden aan een goed doel, terwijl er kinderen zijn. Al zien wij natuurlijk vooral de speciale gevallen. Erfenissen die normaal verlopen passeren niet eerst de notaris.'

Er wordt met ontzag gekeken naar de notaris, want je moet daar lang voor studeren.

– NOTARISBEDIENDE LUCAS

'In sommige families kan het er fel aan toe gaan. Vaak kun je dat al merken in de wachtzaal. In het kantoor van de notaris barst de ruzie dan los. Maar sommige zijn ook blij om elkaar terug te zien en te kunnen bijpraten. Ook kopers en verkopers van een woning zijn verheugd. Zo krijgen we wel eens pralines als bedankje als alles beklonken is.'

'Bij een echtscheiding worden steeds minder vaak advocaten ingeschakeld. Ik denk dat dat vooral te maken heeft met de hoge kostprijs. Het zijn niet enkel eigendommen die verdeeld worden. Soms wordt hier ook een vorm van co-ouderschap voor het huisdier uitgewerkt. De hond blijft dan afwisselend bij *papa* of *mama*.'

Hallucinante bedragen

'Wij krijgen soms te maken met hallucinante bedragen. Wanneer een jong koppel bijvoorbeeld een huis van twee miljoen euro koopt, dan vraag je je wel eens af hoe ze dat voor elkaar krijgen. Je hoort wel eens dat een notaris enkel handtekeningen zet en verder vooral veel verdient. Maar een notaris draagt wel echt grote verantwoordelijkheid. De bedienden en

juristen doen veel voorbereidend werk, maar de notaris moet alles controleren. Het gaat om heel belangrijke zaken in het leven van mensen.'

Klachten over wachten

'Vijftien jaar geleden was een verkoopakte vier of vijf pagina's lang, maar nu

Het verwondert me hoe vaak mensen het grootste deel van hun erfenis willen besteden aan een goed doel.

– NOTARISBEDIENDE LUCAS

zijn dat er al twintig of meer. Alles is veel strenger geworden, met certificaten voor milieu- en energienormen bijvoorbeeld. Dat brengt meer administratief werk met zich mee. Mensen worden ook alsmaar ongeduldiger. Vroeger moesten ze gemiddeld twee maanden wachten op een akte. Tegenwoordig is dat vier maanden. Dat leidt vaak tot onbegrip.'

'Sinds covid verloopt ons opzoekingswerk voornamelijk digitaal. Vroeger konden we telefonisch inlichtingen vragen, maar dat is voorbij. Ook dat leidt tot vertraging, anderzijds biedt digitaal werken ook voordelen. Overeenkomsten worden nu soms vanop afstand geregeld waardoor partijen zich niet moeten verplaatsen.' ■

* Lucas is een schuilnaam.

Vrijwilligers in de weer in een sociaal winkelpunt.

WEEK VAN DE VRIJWILLIGER

Vrijwilligers hebben betere communicatie nodig

Vorige week maakte beweging.net de resultaten van hun vrijwilligersenquête bekend. Daaruit bleek dat meer dan de helft van de vrijwilligers niet op de hoogte is van het beleidsplan voor vrijwilligers in de stad of gemeente waarin zij wonen. Twee op de drie gaf ook aan niet betrokken te zijn geweest bij de opmaak ervan. Een derde van de bevroegde vrijwilligers zegt dat zij concurrentie ervaren in hun vrijwilligerswerk door het lokale bestuur.

'Lokale besturen hebben zeker een rol binnen het vrijwilligerswerk, maar dan als regisseur en facilitator. Een gebrek aan transparantie en kennis over het beleid van lokale besturen ten aanzien van vrijwilligers en verenigingen leert ons dat lokale besturen baat hebben bij een betere communicatie met vrijwilligers en hun organisaties. Het wordt tijd dat lokale besturen vrijwilligers en verenigingen bekijken als partners van het beleid', klinkt het bij beweging.net. ■

VACATURES (M/V/X)

ACV zoekt

Recruiter HR-dienst – Schaarbeek
Stafmedewerker Welzijn op het werk – Schaarbeek
~ hetacv.be/jobs

CM zoekt

Procesverantwoordelijke Finance – Schaarbeek
Data & reporting analist – Schaarbeek
Product Owner Gezondheid, Welzijn en Participatie – Schaarbeek
Paramedisch adviseur – Brugge (bepaalde duur)
~ cm.be/jobs

Kwb zoekt

Educatief medewerker – ondersteuner lokale groepen – regio Hageland, Leuven, Zemst, Haacht / regio Noorderkempen / regio Mechelen-Rivierenland / regio Brussel
Administratief medewerker dispatching – Schaarbeek
~ kwbeensgezind.be/vacatures

Novastar-zanger en muzikant

Joost

Zweegers
gevat
in 5
woorden

Nostalgisch

'Van nature ben ik heel nostalgisch. Vroeger ging dat te ver. Dan kon ik me wentelen in het sentiment van het verleden en mezelf wat zielig vinden. Ik ben dat gelukkig wat kwijtgeraakt door mijn kinderen. Door hen te zien opgroeien, zie ik mezelf ook vooruitgaan. In de muziek kijk ik nooit achterom, want dan bestaat het gevaar dat je tot stilstand komt. Voor mijn nieuwe plaat *The best is yet to come*, een *best of*, maakte ik een uitzondering. Maar alle nummers werden opnieuw opgenomen waardoor ze toch ook weer nieuw klinken.'

Tast

'Je zou kunnen zeggen dat ik maar wat op de tast doe. Het gevoel voor muziek zit in een mens, dat kun je niet uitleggen. Maar ik heb ook hard gewerkt. Op mijn negentiende ben ik thuis vertrokken en begonnen als straatmuzikant. Ik ben op muren gebotst, maar mijn droom is uitgekomen en dat is pure magie. Paul McCartney ontmoeten, toeren met Neil Young en nu een plaat kunnen opnemen in de fameuze Abbey Road studio's. Dat heb ik toch maar allemaal kunnen doen. Wat een avontuur.'

Zachtaardig

'In 2004 had ik een ongeval met een zware fysieke en mentale impact. Bij een val van het podium verbrijzelde ik mijn voet. Die wordt nooit meer de oude. Maar volgens mijn vrienden ben ik daar wel als een fijner mens uitgekomen. De eerste jaren na de doorbraak van Novastar was ik vaak boos, teleurgesteld, ongeduldig en ook wat arrogant. Ik voelde veel onrust en had een kort lontje. Achteraf schaamde ik me daarover. Ondertussen ben ik veel zachtaardiger geworden.'

Vrijheid

'De toenemende onrust in de wereld baart me zorgen, vooral als ik denk aan de impact die dat kan hebben op mijn kinderen. Ook in België zien we steeds meer polarisatie. Ik houd mijn hart vast voor de verkiezingen. Ik ben tegen elke vorm van extremisme. Vrijheid is essentieel om tot een gezonde consensus te komen. Zaken verbieden creëert net een voedingsbodem voor frustratie. Daarom moet het bijvoorbeeld ook mogelijk blijven om te protesteren en manifesteren.'

Ontvankelijk

'Kunnen geven en krijgen is heel belangrijk. Dat wordt vaak vergeten. Ik speel bijvoorbeeld graag benefietconcerten. Dan word ik vaak bedankt door de mensen die ik geraakt heb. Vroeger was ik altijd geneigd om te zeggen *Geen probleem, dat is normaal, het is niets*. Maar dat is niet goed. Als iemand jou bedankt, dan moet je dat ook kunnen aanvaarden. Want anders blijft de ander op zijn honger zitten.'

→ Tekst Djorven Ariën → Foto Willy Vanderperre

ANTWERPEN

